

Právníká čeština aneb i čeština má svá práva

Datum konání: 31. 3. 2023

Místo konání: Filozofická fakulta Masarykovy univerzity v Brně, Arne Nováka 1

Název přednášky: Právníká čeština aneb i čeština má svá práva

Přednášející: Mgr. Michaela Bejčková

Počet účastníků: cca 30

Zpracovali: Lenka Machová

Mgr. Michaela Bejčková

Mgr. Michaela Bejčková se narodila roku 1978. Vystudovala Právníkou fakultu Masarykovy univerzity v Brně. Nejprve byla asistentkou soudkyně Nejvyššího správního soudu v Brně, poté se sama stala soudkyní a její působnost se přesunula z Brna do Prahy, přesněji na správní úsek Městského soudu v Praze. Následně byla roku 2015 přidělena k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně, zprvu pouze dočasně, od podzimu roku 2016 se stala jeho stálou soudkyní. Nyní je předsedkyní senátu Nejvyššího správního soudu. Mimo profese soudkyně přednáší o právníké češtině, jelikož se snaží přiblížit problematiku právníkého jazyka nejen právníkům, ale i širšímu okolí.

Právníká čeština aneb i čeština má svá práva

Jak již bylo zmíněno výše, přednášky se zabývají problematikou právníkého jazyka, též zvaného jako „právníčtina“. Jejich cílem je zlepšit vyjadřování právníků tak, aby byl jejich jazyk srozumitelnější i pro čtenáře, kteří se v právníkém oboru neorientují. Ani naše přednáška nebyla výjimkou a soudkyně Bejčková nám představila hned několik míst, ve kterých dělají právníci ty největší chyby.

Jedním z hlavních problémů je nadbytečné používání spisovného jazyka. Vše to spočívá v tom, že se autor psaného právníckého textu snaží ukázat čtenáři, že je vzdělaný a že právnícký jazyk je soubor spousty odborných termínů. To je bohužel velmi nešťastné, zejména pro obyčejné čtenáře, kteří pak textům nerozumí a ztrácejí se v nich. Nejen termíny, ale též dlouhá souvětí zapříčiňují nesrozumitelnost, které se Mgr. Bejčková snaží na svých přednáškách předcházet. Podle ní je v právníckém jazyce klíčové, aby čtenář porozuměl tomu, co je psáno, nikoli aby hodnotil jazyk a slovní zásobu autora textu. Dle jejích slov by se odstraněním složitosti vyjadřování dalo předejít omylům, které vznikly na základě nepochopení.

Není to ale pouze odborný jazyk a složitost souvětí, které podle Mgr. Bejčkové degenerují právnícký jazyk. Jak jsme se na přednášce mohli dozvědět, ona „právníctina“ obsahuje mnoho slovíček, která ve skutečnosti v používaných obrazech neexistují. Těmi nejtypičtějším příklady jsou slova: *zrušovat*, *měl*, *ošetřit* či *předmětný*. Když si rozebereme konkrétní situace, ve kterých se slova objevují, zjistíme, že

jsou opravdu užívána chybně. Velmi oblíbené je použití slova *měl* ve významu něčeho, co se údajně stalo: „Pachatel *měl* odcizit ...“ Slovo se v daném kontextu ale užívat nedá, pokud chceme hovořit o spisovnosti jazyka, jako tomu dělají právníci. Jednoduše by stačilo říci, že se nějaká událost *pravděpodobně/zřejmě/údajně* stala. Druhým příkladem je slovo *ošetřit*: „... je *ošetřeno* zákonem ...“ Sloveso využíváme ve významu starání se o někoho druhého, ale rozhodně ne ve smyslu toho, že se někde něco *nachází*. Soudkyně Bejčková takovýchto příkladů ukazovala nespočet, mimo to zmínila i příklady převzatých slov z latiny. U přebírání cizích slov upozornila na případnou komplikaci v tom slova smyslu, že ne každý zná latinskou terminologii, čímž se text stává ještě více nejasným.

Závěr

Závěrem bych chtěla shrnout nejpodstatnější informaci, kterou si z přednášky každý z nás odnesl: Není důležité používat komplikovaná souvětí či složité slovní obraty. Důležité je umět se vyjadřovat tak, aby nás druzí pochopili – u psaní se musí přemýšlet!

Zdroje

Mgr. Michaela Bejčková. *Nejvyšší správní soud* [online]. Brno: Nejvyšší správní soud [cit. 19-05-2023]. Dostupné z:

<https://www.nssoud.cz/o-soudu/soudci/detail/michaela-bejckova-1978>